

leg pipavájónak használ. Említ még oly elveszett tárgyakat, melyeknek alakjait leírni nem tudja.

Magam személyesen is megvizsgálva a helyet, annak tektonikai viszonyai igen megengedik azon feltevést, hogy e helyen, a bronzkor végén vagy inkább a vaskor kezdetén, nem csak egy fegyverkovács tűzhelye, de kiterjedtebb lakótelep lehetett.

E feltevést megerősíti azon körülmény, hogy úgy a keleti, mint a nyugati szántóföldeken nagy mennyiségű égetetlen ós-cserépj-maradványok, kova-szilánkok, emberi kövült csont-töredékek találhatók, míg az északi és déli szántóföldek e tekintetben teljesen meddőek.

Kissé ásatván e helyen, bronztárgyakra nem, de ily cseréptöredékekre és egy liternyi nagyságú fazéokra találtunk, melyet bár összetöredezve, de mégis hiány nélkül kiszabadíthattunk. A cserepek igen durva agyagból (búzanagyságú kovaszemekkel) kézzel idomított: — 2 újjnyi vastagságú edények töredékei.

Említést tesznek egy óriási fedőről, melyről hiteles szemtanú azt állítja, hogy két láb átmérőjű és 2—3 újjnyi vastagságú cserépből volt készítve; füle a fedő szélétől felfelé görbült a közepig. Sokáig használták e fedőt a patakon keresztül hid gyanánt, míg végre egy fahid-készítés alkalmával az alapkövek közé hányták összetörve.

Élő szemtanú állítja, hogy egy ház alapjának ásása alkalmával durva téglá-, cseréj- és szénmaradványokat találtak, melyek közhiedelem szerint valóságos tűzhely maradványai lehetnek.

A ki ismeri a Mezőség geológiai alkátát, mindjárt feltűnnek az ezen szántókon előforduló idegen kőzettöredékek, így a granit-, trachit-változatok, rhyolith-, kovalpa-, bazalt-töredékek, kovaszilánkok, melyek kétségen kívül emberi kezek által, nagy távolságról hordattak e helyre, miután a környéken még csak a diluvialis kavics sem mutatható ki. Ez idegen kőzetek töredékei tehát szintén emberi nyomokról tanúskodnak, és megerősítik a nép ajkán ma is élő mondát az „óriások templomáról“. A köznép az óriások templomát, habár nem saját értelemben, Okolistól ÉK-re, egy lépcsőzetes hegyoldal tetejére teszi.

Dr. TÓTH MIHÁLY.*

* A 108-ik füzetben megjelent közlemény alatt hibásan állott Dr. Jósza Mihály.

(43.) A villámhárítókat illetőleg az a nézet jelenleg az uralkodó, hogy a villámhárítók főszerepe a villámterhes felhők csendes kisütése, mielőtt azok feszültsége annyira növekedett volna, hogy rögtön kisütés történnék. Ha a villámhárító működése ez irányban nem volt kielégítő és a villám lecsap, akkor a villámhárító használatában nagyon kétséges. Érdekes azért minden erre vonatkozó tünemény regisztrálása. A következő két érdekes villámcsapásról értesülünk. F. é. május hó 22-ikén délután égi háború dühöngött *Klagenfurt* felett. A villám egy villámhárítóval ellátott magas toronyba csapott le, de nem a hárító vezetésébe, hanem a tornyot körülvevő erkély vas kerítésébe, és onnét a telegraph-huzalon keresztül a község házában levő tűzörség őrtanyájába. A toronyőr, valamint a tűzörtanyájában levő telegraphkészülékek elpusztultak. Más kár nem történt.

Egészen azonos a felhozott esettel egy másik, mely — az újságok szerint — Linzben május 19-én fordult elő. A villám itt a toronyfolyosó kerítésébe, innét a toronyőr és a rendőrök őrszobájába csapott. (A kir. meteorol. intézet tudósítása.)

H. A.

(44.) N. Gy. úrnak T.-n. — Ön azt hiszi, hogy a dörzsölési villanyosság megdöntésére elegendő annyit mondani, a menyit ön mond, t. i.: „hogyha a dörzsvillanyosság állana, akkor az is állana, hogy, ha valaki egy vaspálczát posztóhoz dörzsöl, belőle villanyos tüneteket csalhat ki, a mit pedig egyszer sem tapasztaltam.“

Már pedig kérem alássan ezt mindenki tapasztalhatja, csak okosan fogjon hozzá. Persze ha valaki a vaspálczát amugy magyarosan a markába szorítja, bizony hiába dörzsöli a posztóhoz; itéletnapig sem fog kicsalni belőle legparányibb villanyosságot sem. De nem is így kell ahhoz hozzá fogni, mert hiszen így a jó vezető marok a jó vezető vasból menten levezeti a testbe és onnan a földbe mindazt a villanyosságot, a mit a dörzsölés munkája netán adna. Ha nem tessék a megmarkolni való véget se-lyemkendőbe takargatni, vagy még jobb. üvegcsőbe dugni és a kendőt vagy üvegcsövet kézbe venni, úgy már a posztóhoz dörzsölés nem lesz meddő munka. Érzékeny elektroskópon azonnal észre fogja venni, hogy bizony a dörzsölt vasból is lehet villanyos tüneteket kicsalni.

Önök még sokat kell tanulnia, mielőtt efféle kérdésekbe vágthatná fejszécskjét. Fogadja jó tanácsunkat. Sz. K.